

КУЦАУМÆ ГЪУЛÆГ ЦИ ГЪУДДАГ ФÆККÆСА, УОЙ КÆНУН НЕ 'НГЪЕЗУЙ!..

Паддзахадæ Аланибæл дзиуарæ бафтауни 1100 анзей кадæн куд Цæгат Иристони, уотæ Уæрæсей берæ рауæнти дæр арæзт цæуй æма ма идарддæр дæр æнхæстгонд цæудзæнæнцæ аллихузон цитгингæнæн мадзæлттæ. Уой фæдбæл æнцæ, абони нæ газети б-аг фарсбæл ци æрмæгутæ мухур кæнæн, етæ дæр.

АХСГИАГ ЦАУ

УÆРÆСЕ БАГЪÆУАЙ КÆНУНИ, БАРАДÆ ÆМА ÆНÆГЪÆНÆДЗИЙНАДИ СÆРБÆЛТАУ

Уæрæсей Президент Владимир Путин бафинста Указ бæсти хайгай мобилизаци искæнуни туххæй. Бæсти Хецауадæ æма Гъæуайкæнуинади министрæдæн байхæс кодта цубур æмгъудмæ бархеонти æма Донецкаг хуæдæфсади барадон статус исбæрæг кæнун – гъæуама син е уа уæрæсейгай тугъдон службæгæнгути хузæн. Аци мадзали фæдбæл Президент уотæ загъта:

– Уæрæсе багъæуай кæнун, æ хуæдбарæдзийнадæ æма æнæгъæнæдзийнадæ нæ абони тæккæ ахсгиагдæрбæл нимагъæй, хайгай мобилизаци искæнуни фæндон нимагъæн растбæл. Уой туххæй Указ бафинстон. Тугъдон службæмæ фæдздордзæнæнцæ Гæрзефтонг тухти службæ ка кодта, запасти ка 'й, æфсæддон фæлтæрддзийнадæ кæмæ ес, уонæмæ. Президент куд баханхæ кодта, уотемæй нæмæ ядерон хуæцæнгæрзæй ка æвзедуй, уони нихмæ еугур гæнæнтæй дæр испайда кæндзинан.

Цæун райдæдта 1993 анзи мартъий

0+

Диггорæ

№36 (861) 2022 анзи 23 сентябрь – рухæни мæйæ

Аргъ 1 туман

ХУÆРЗАУОДÆН

АДÆМ КÆРÆДЗЕЙ НИФСÆЙ ÆНЦÆ ЦАРДГЪОН...

Нури доги нæмæ бæрæгбæнттæ æма зæрдæбæлдæраен бæнттæ уоййасæбæл берæ иссæнцæ, æма уотид сæ нигъгъуди кæнун адæймагæн не 'нтæсуй. Уотемæй ба се 'хсæн ес уæхæнттæ, кæцитæ сæ медесмæ гæсгæ 'нцæ уой акаг, цæмæй сæ дзиллæ еумæйагæй исбæрæг кæнонцæ. Уой дæр уотид радзорæ-бадзоритæй нæ, фал бæлвурд пайдахæссæг гъуддæгутæй. Зæгъæн, алли анз 23 августи гъæуама бæрæггонд цæуа битиради æма хуæрзауодундзийнади Еугуруæрæсеуон бон. Æ нисанеуæг арфиаг æй – нæхъæртондзийнадтæ ка 'ййафуй, седзæртæн, фæккæсæг кæмæ нæйис, уонæн фæййагъаз кæнун. Уомæ гæсгæ еци бон дзиллитæй гъæуама арæзт æрцæуонцæ комкомæ агъази мадзæлттæ. Æма уæхæнæй ести фæуидтайтæ? Мадта аци бон нимад цæуй куд æхсæнадон-дзиуарон, фал дини гъуддæгути архайгутæ дæр неци уоййасæбæл базмалдæнцæ. Æн-гъезгæ ба син бæргæ кодта, уæлдайдæр ба уомæ гæсгæ æма аци анз бæрæггонд цæуй Аланий Исаргъуди 1100 анзей бæрæгбон. Æма раст адтайдæ, уой фæдбæл нисангонд мадзæлтти 'хсæн хуæрзауодæн гъуддæгутæ исаразун. Фал...

Уотæ æнæргъудийæй райзадæй хуæрзауодундзийнади Æхсæндуйнеуон бон – бæрæггонд гъæуама цæуа 5 сентябри.

Кæсæг-Балхъари адæмон хузæгæнæг Заурбек Бгажнокови кондхузæ.

«Кадæмæ, гъæздугдзийнадæмæ æма хæцауи бунатмæ тундзун гъудитæй дæхе ку иссæребарæ кæнай, айдагъдæр дин уæд бантæсдзæнæй царди æнайив, илгъаг миутæй фæййервæзун. Царди дæбæл ихæс ке ес, хуæргæнæг æма дæ адæмуарзон ун ке гъæуй, уæхæнттæбæл ку нæбал гъуди кæнай, айдагъдæр уæд æрлæудзæнæ зунди надбæл...»

Уотæ кæддæр финста рагонкитайгай зундилæг Хун Цзычен. Æ хæццæ арази уогæй, уæддæр нæмæ уотæ кæсуй, æма æ гъуди еу рауæн фæббæлвурддæр кæнуинаг æй. Æцæгæйдæр, хуæргæнæг æма адæмуарзон ун ке гъæуй, уомæй еугурайдæр ихæсгин ан, фал уобæл уотид расагъæстæ-басагъæстæ кæнун фагæ нæй, хуæздæр уодзæнæй уой фæдбæл бæлвурд гъуддæгутæй архайун.

Айдагъдæр гъе уæд адæймаг æцæгæйдæр æрлæудзæнæй зунди надбæл æма æ царди гъуддæгутæй уодзæнæй зæрдрохс, иссердзæнæй æцæгæй зæрдæнцойна. Уæхæн хузи æ карнаæ ка аразуй, етæ арфиаг уæнтæ... Сæ еци зундирахæстæй сæ ка бафæнза, уæхæнтти бæрцæ ба бонæй-бонмæ фулдæрæй-фулдæр куд кæна!..

ПАРЛАМЕНТ

РАСТÆГ ДОМУЙ ÆНÆСТГИНДÆР КУСТ

Цæгат Иристони, æвдæймаг равзурст Парламентаен евгъуд цуппæрæни адтæ фиццаг æмбурд. Архайдта си нæ республики Сæргълæууæг **Сергей Меньяло**. Æ радзубандий нæуæг разурст депутаттæн райарфæ кæнгæй, загъта:

– Нæ размæ лæууй хъæбæр ахсгиаг ихæстæ, æма нæ еумæйаг æма æнгом кустæй аразгæ уодзæнæй нæ адæми нивæбæл цард æма сæ фæрнугадæ.

Аци æмбурди Парламенти Сæрдарæй æвзурст æрцудæй **Тускъати Руслани фурт Таймораз**. Уой фæдбæл æ арфи дзубандий Тускъай-фурт загъта:

– Уæ аци æууæнкæ мæнбæл æвæруй устур ихæс, æма уой исæнхæст кæнунбæл мæ хъауритæ нæ бавгъау кæндзæнæн.

Уæрæсей Федераций Бæгъатæр ЕСЕНАТИ Таймурази хуæрзеуæг ЦÆЛИККАТИ Руслан равардта æ хуæнттæмæ.

ÆНОСТÆМÆ ЦАРДÆГАС УОДЗÆНÆЙ НÆ ЗÆРДИТИ...

Айразмæ ма куд игъосун кодтан, уотемæй Украини сæрмагонд тугъдон операций архайгæй, танки командир, хестæр сержант Есенати Таймуразæн æгæрон агъазиу æскъуæлтдзийнади туххæй акаггонд æрцудæй Уæрæсей Бæгъатæри ном. Еци кадгин хуæрзеуæги æвдесæн – «Сугъзæрийнæ Стъалу» æрæги Уæрæсей гъæуйкæнуйнади министри фиццæг хуæдæйæвæг Цæликкати Руслан нæ республики Хецауади Хæдзари цитгин уавæри равардта Бæгъатæри мадæ, седзæргæс æма хуæнттæмæ сæ хæццæ фембæлди рæстæг. Фембæлди архайдта Цæгат Ирители Сæргълаууæг Сергей Меняйло дæр.

Цæликкати Руслан æ радзубандий уотæ загъта:

– Уæрæсей Федераций Бæгъатæри «Сугъзæрийнæ Стъалу» æй нæ Фидибæсти æфсæддонти намусгин архайдæн тæккæ агъазиудæр æма кадгиндæр аргъæнæг хуæрзеуæг. Хъæбæр федарæй ми æруагæс кæнуй е, æма, Таймурази æскъуæлтдзийнадæ дæнцæн ке исудзæнæй æнæгъæнæ Уæрæсей дæр мингай æригæнттæн.

Есенати Таймураз æ æгæрон агъазиу тугъдон æскъуæлтдзийнади фæдбæл Уæрæсей Президент Владимир Путини Указмæ гæсгæ акаггонд æрцудæй Уæрæсей Федераций Бæгъатæри кадгин ном. Æма еци ном æвдесæг «Сугъзæрийнæ Стъалу» ин æ хуæнттæмæ дæтгæй, Цæликкати Руслан баханхæ кодта:

– Дæ фурут, дæ цардæмбал, де 'нсувæр е 'фсæддон ихæс æнхæст кæнгæй фескъуæлтхæй дессаги агъазиу лæгдзийнадæй. Сауæнгæ уæхæн уавæрти равзургæй, æма, куд тугъдон, уотæ дзуапп раттунни фадут ин ку нæбал адтæй, уæддæр уоййæ-

ЕСЕНАТИ Таймураз

сæбæл æнæбасæтгæ уоди хъуарæ бавдиста, æма, знæгтæ, ци нæ ин фæккодтонцæ, уæддæр æй басæттун сæ бон нæ бацæй... Зæрдibunæй уин арфæ кæнун, уæхæн æхсаргин фурут ке исгъомбæл кодтайтæ, уой туххæй...

Сергей Меняйло дæр æ радзубандий баханхæ кодта, æбони Ирители æнæгъæнæй дæр куд сæрустур æй Есенати Таймуразæй. Æма æ хуæнттæн загъта:

– Сæрмагонд тугъдон операций нæ республикæй ка архайуй, уонæй Уæрæсей Федераций Бæгъатæр фиццæг иссæй дæ фурут, дæ сæри хецау, де 'нсувæр... Украини ци сæрмагонд тугъдон операци цæуй, уомæн æ тæккæ райдайæнæй ба æбони уæнгæ нæ тугъдонгæ æновудæй æнхæст кæнунцæ сæ ахсгиаг ихæстæ – нацисттæн карз нихкъуæрд дæтгæй, сабурцæрæг адæми багъæуай кæнун туххæй, тох кæнунцæ уодуæлдæйæй, сауæнгæ сæ цард нивондæн æрхæссун уæнгæ дæр. Æма мах ихæсгин

ан нæ тугъдонтæ бийнонтæ фарсмæ балæуунæй, цæмæй гъæуй, уомæй син æнхæстæй агъаз кæнунæй. Сæйрагдæр ба – алцæмæй дæр байархайун, цæмæй, æбони е 'фсæддон ихæс ка æнхæст кæнуй, уони нæ Фидибæстæбæл еузæрдиундзийнадæ, æхсардзийнадæ æма уодуæлдæйзидийнадæ æнхæстæмæ нæ адæми гъуæдæй цæронцæ.

Цæликкати Руслан радзурдта Есенати Таймурази бæгъатæрдзийнади туххæй. Ци танки экипажи командир адтæй, е, батальони иконди уогæй, стратегион æгъдауæй ахсгиаг цæрæн рауænмæ ку бахъæрттæй, уæд тохи бацудæй, бæрцæй си зингæ фулдæр ка разиндтæй, знаги уæхæн тухти нихмæ. Знаги дууæ бронехуæдтолги æма æ 30 нацисти ниддæрæн кодта, фал уæдмæ хестæр сержант Есенати Таймуразæн æхе танкбæл дæр исæмбалдæй рæмодзæн æрмæг. Æма уæд Есени-фурт æ экипажæн равардта бардзурд, цæмæй танкæй рахезонцæ, æма сæмæ хæстæг ка адтæй, еци гъæди къохи хе æрримæхсун. Изæрдалингити ба гъæуама нæхе æфсæдгæ кæми адтæнцæ, уордæмæ байервæзунбæл байархайдтайунцæ.

Ци рауæn адтæнцæ, уой исбæлвурд кæнгæй, Есени-фурт æма е 'мбæлттæ фæннæхстæр æнцæ, уæрæсейæг æфсæдти æрбунати 'рдæмæ, фал æнай-æнойти исцурæвæрæ 'нцæ, украинæг националисттæ сæ размæ ци хуæрзæттæ арæсэн исаразонцæ, уобæл. Байеудагъ син æй карз тох, кæций рæстæг Таймураз уæззау цæф фæцæй, æма æ кеми нæ уогæй, уацари бахаудтæй.

Знæгти къохи бахаугæй, етæ ин ци нæ кодтонцæ, ци гъезæмæрттæ ин нæ бавзарун кодтонцæ, уæддæр æй æрсæттун сæ бон нæ бацæй, сæ хæццæ уотид дзорунбæл дæр нæ исарази 'й, æгириддæр син неци загъта, нацисттæ си Уæрæсей Федераций æфсæдти туххæй ци хабæрттæ агурдтонцæ, уонæй. Æ цардæн цæйбæрцæбæл тæссаг æй, уой бæлвурд лæдæргæй, Есенати Таймураз е 'фсæддон ихæсбæл кæрæй-кæронмæ еузæрдиунæй байзадæй.

Цæликкати Руслан ма куд загъта, уотемæй не 'мзæнхон бæгъатæр еци гъезæмайраг рафæрсæ-бафæрсити рæстæг е знæгтæмæ бадодой кодта: «Нæхемæ ку исæздæхон, уæд райсдзæнæн автомат æма æрæздæхдзæнæн сумах, фашистти марунмæ!..»

Гъулаггагæн, нæ ин бантæстæй æ еци фæндæ исæнхæст кæнун. Фал ин æ фæндæ æнхæст кæнунцæ, Украини зæнхæбæл сабурдзийнадæ æма рæстади сæрбæлттау арæзт сæрмагонд тугъдон операций Уæрæсей æфсæддонтæй ка архайуй, етæ. Æма син бантæсæд сæ еци ихæс тагъд рæстæгмæ исæнхæст кæнун, сæйрагдæр ба – сæ еугур дæр цардæгасæй æма æнæгъигæдардæй исæмбæлæнтæ сæ фидиуæзæгбæл, сæ бийнонтæбæл, сæ хуæнттæбæл.

Нæ Цитгин Исфæлдесæг, багъæуай сæ кæнæ!..

Нæ уацхæссæг.

ХУАРЗ КАБАР – НИФСДÆТТАÆ!..

– Цæгат Ирители æ бæлццæнтти æргом фулдæр æрбаздæхунæн устур агъаз фæууодзæнæй «Нимæдзон туризм», зæгъгæ, мадзæл. Аци ахсгиаг гъудæг исаразуни ихæс æхе-мæ райста сервис МегаФон. Æрæги, Дигоргоми «Æртæ хуæри», зæгъгæ, æхсæрдзæнмæ бауагъта бундорон станцæ 4G æма уой фæрци аци коммæ æрцæуæг туристти исфетонг кодтан тагъд мобилон интернетæй. Зæгъун гъæуй уой дæр, æма нæмæ аци анз сæрди бæлццæнттæ æрбацудæй фари бæрцæй 34 процентти фулдæр.

Седзæр æма сæ нийергити æнæвæгд байзайæг сувæллæнттæбæл ауодундзийнади мадзæлттæй еу æй, цæрæнуæттæ син дæттун. Уонæй бабæй дæсемæн ноябри лæвæрд æрцæудзæнæй нæуæг фатæртæ.

Зæйæуорамæн фарс арæзт æрцæудзæнæй «Мамисон»-и курорти. Æ дæргъæ уодзæнæй 162 метри, æ бæрзæндæ ба – 4,85 метри. Зундгонд куд æй, уотемæй «Мамисон» арæзт цæуй Алагери райони, игонгонд ба гъæуама æрцæуа 2024 анзи.

Национ проект «Æнæнездзийнадæ гъæуайкæнуйнадæ»-и фæрци нæ республики арæзт цæуй берæ ахсгиаг гъудæгутæ. Мæнæ рæхги нæ медицинон косæндæнтæ бабæй райсдзæнæнцæ фараст сæрмагонд хуæдтолги. Еци проектмæ гæсгæ косун райдайдзæнæнцæ дохтирти амбулатори Хумæллæги, фельдшерон-акушерон пункттæ Мæцутæ æма Рæмони-фурти поселоки. Фæуунтæбæл æнцæ арæстадон-цалцæггæнæн куститæ Хъарман-Синдзигъæуи амбулаторий æма Бехъани фельдшерон-акушерон пункт. Анзи кæронмæ ма цалдæр медицинон косæндонти æрцæудзæнæнцæ цалцæггонд.

Гъулаггагæн, нæ ин бантæстæй æ еци фæндæ исæнхæст кæнун. Фал ин æ фæндæ æнхæст кæнунцæ, Украини зæнхæбæл сабурдзийнадæ æма рæстади сæрбæлттау арæзт сæрмагонд тугъдон операций Уæрæсей æфсæддонтæй ка архайуй, етæ. Æма син бантæсæд сæ еци ихæс тагъд рæстæгмæ исæнхæст кæнун, сæйрагдæр ба – сæ еугур дæр цардæгасæй æма æнæгъигæдардæй исæмбæлæнтæ сæ фидиуæзæгбæл, сæ бийнонтæбæл, сæ хуæнттæбæл.

Нæ Цитгин Исфæлдесæг, багъæуай сæ кæнæ!..

Уæрæсей еуæндæс регионей хæццæ Цæгат Ирители дуккаг анз архайуй алли къабæзти гъæугæ дæсниæдтæ æртасуни федералон проекти. Уой фæрци бæлвурдгонд æрцудæй, циуавæр кустуæттæ æма организацитæ цæттæ 'нцæ, зæгъгæн, сувæллæнттæ ка гъомбæл кæнуй, æма æнæгъæнæ бон косунæн фадут кæмæн нæйиес, уæхæн силгоймæгити, 14 анзи кæбæл исæнхæст æй, фал ахурадæ кæмæ нæма ес, 50 анзи кæбæл цæуй, кенæ е 'нæнездзийнадæ гъигæдард кæмæн æй, уæхæн адæми кустмæ райсун.

Фиццæг хатт Цæгат Ирители арæзт æрцæудзæнæй бизнес-тур Уæрæсей алли рауæнти архайæг социалон амалгъонтæн. Дзæуæгигъуæ 17-19 октябри исуазæг кæндзæнæй сæрмагонд конкурс «Анзи хуæздæр социалон проект»-и финалистти, кæцитæ архайдзæнæнцæ аллихузон цæмæдесаг мадзæлтти.

ЕСЕНАТИ Таймурази хуæнттæ.

ЕУГУР КУСТИТÆ ДÆР – АФОЙНАДÆБÆЛ

Уæрæсей экономикон ирæзти министри хуæдæйивæг **Сергей Назаров** æрæги ци æмбурд исаразта, уоми дзубандий зингæ æргом æздæхт æрцудæй Цæгат Кавкази регионти экономикон ирæзти раззагдæр проекттæмæ.

Цæгат Иристони гъæуама ци фондз раззагдæр проекти æнхæстгонд æрцæуонцæ, уони туххæй радзурдта республика Хецауади Сæрдар **Дзанайти Барис**. Сæ еумæйаг аргъ æй 64 миллиард соми. Цæгат Кавкази федералон зилди социалон-экономикон ирæзти департаменти разамонæг **Игорь Храковский** куд загъта, уотемæй аци анзи дуккаг квартали Цæгат Иристон æ экономикон проектти сæйраг нимæдзтæ æнхæст кæнуй, æвдесуй хуæздæр бæрæггæнæнтæ.

«Агропромышленнон комплекс»-и ес фондз дæллпроекти, сæ хæццæ ес «Хъазахъаг хутор» дæр. Фæткъуй рæзбæллæстæ си ниййаразтонцæ 771 гектари, рæзæ æфснайæн исаразтонцæ 50 мин тоннемæн. Нуртæккæ си фæлгонцадон куститæ кæнунцæ, æ алфамбулайтæмæ ин зелунцæ. Гъаруæтти комплекс «Алани» иса-

разунæн радех кодтонцæ зæнхи хай, æ проектон-хæрзти гæгъæдитæ ин цæттæ кæнунцæ. Æрхонки станици инженерон инфраструктури объекттæ цæттæ кæнунцæ, мадта интеграцион агрохолдинг «Аланий æхсир» дæр арæзт цæуй.

Балеркæсалгæдарæн хæдзарадæ исаразунбæл дæр куст цæуй.

«Нæуæг туристон дестинацити ирæзт»-и проектæн ес дууæ дæллпроекти. «Алани-парк»-и фæзуати бал исаразтонцæ нади æма инженерон инфраструктурæ, гъæугæ ефтонггæртæ балхæдтонцæ, коммуникацитæ аразунцæ, бæлццæнттæласæн ауигъд над монтаж кæнунцæ.

1,7 километри дæргъæн лыжитæбæл бурæн трассæ аразунцæ. Туристон-рекреацион комплекс «Къæхтисæр»-æн специалиттæ исаразтонцæ инженерон хизтæ, нади еу хай аразунмæ бавналдтонцæ, иннемæн проект кæнунцæ.

Нæ республикæн сæйрагдæр æй «Мамисон»-и проект исаразун. Нуртæккæ коми аразунцæ нæдтæ: тьунел æма нади дууæ хайбæл косунцæ. Исараздзæнæнтæ си къанатон дууæ

нади, лыжитæбæл бурæн хуæнхон трассæ, сноупарк, фæззиндзæнæй ма си æндæр гъæугæ гъуддæгута дæр.

Фæзуат инженерон фæрæзнитæй гъæуйгонд æрцæудзæнæй, уодзæнæй си 700 бунатемæй фулдæр.

Дзанайти Барис куд радзурдта, уотемæй Дзæуæгигъæуй аэропорти аразунцæ нæуæг аэровокзал, æндагон инженерон хизтæ си исæвардтонцæ, бæстихайи медæггæг куститæ кæнунцæ, ефтонггæртæ си æвæрунцæ. Дзанаити-фурт куд баханхæ кодта, уотемæй куститæ æнхæстгонд цæунцæ пъланмæ гæсгæ, объект аци анзи кæрон исцæттæ уодзæнæй. Еугур проекттæ дæр республикæн æнцæ гъæугæ, айдагъдæр экономикон æгъдауæй нæ 'нцæ ахсгиаг, фал ма син социалон ахедундзийнадæ дæр ес. Фæззиндзæнæй нæмæ 7,5 мин нæуæг кусти бунати. Республикæн разамунд сæмæ алкæддæр сæ гъос дарунцæ.

Уæрæсей экономикон ирæзти Министрадæ куд байамудта, уотемæй агропромышленнон комплекси исаразт тæккæ фулдæр косæн бунæттæ ратдзæнæй.

ЗУНДГИН ЗАГЪДМÆ МА ИГЪОСÆГ КУ УИДÆ!..

Уæд дин Хуцау еу æнæхуцаумæ ку исмæстгун уидæ æма уодхæссæгæн ку зæгъидæ:

– Цо æма рамарæ еци лæги!..
– Цæугæ æма еци лæги рамарæ!..
– Æма 'й айразмæ ку рамардон?!
– Нæ 'й рамардтай. Цæугæ æма 'й адæми 'хсæн агорæ, уоми кæмидæр æй...

Уодесæг рацудæй æма агорунтæ байдæдта... Фал æй нæ ирдта, ка 'й гъудæй, уой. Æцæг аллирауæн дæр уой æвзаг æма уой зундæй ке цæрунцæ, уой лæдæрдтæй. Хуцауи размæ исæздахтæй æма загъта:

– Дæ бæрзонддзийнадæ, æз айдагъдæр бауæр марун, зунд рамарун ба мæ бон нæй...

Еци Уодесæгæй тухгиндæр разиндтæнцæ, айразмæ æмæнтъери рæстæугути Уæрæсейæн æнай-æнойти хецауеуæггæнæг ка рацæй, уони хорнигулæйаг унаффагæнгутæ. Бантæстæй син сæ сæри зунд (уогæ сæмæ уæхæнæй ба ести адтæй?) ницъцæлæ кæнун, еци æдулитæй испайда кæнун сæ æносон бæлди – Уæрæсе бунихæлд фæккæнуни гъуддаги. Уомæй син неци рауадæй – Уæрæсей рæстзæрдæ дзилли зундæн нецихузи ниммарæн ес, æма тагъд рæстæугути бабæй нæ æнæфæккæугæ хъаури бацæудзинан...

Жан-Поль МАРАТ (1743-1793), цитгин французæг революций архайæг: «Адæмтæн сæхе тæрсундзийнадæ се 'фхуæргутæн равгæ дæттуй хъадмантæ сæбæл бакæнунæн...»

Мах, Уæрæсей адæм, тæрсæгæ ке нæ ан, уой æнæгъæнæ дуйне дæр бæлвурдæй зонунцæ. Фал уæддæр дессаг æй, нæ кæддæри алцæмæй дæр æнхæст æма тухгин бæстæ æмæнтъери рæстæугути зæууатмæ ка æртардта, еци разамонгутабæл хъоди бакæнунни бæсти сæ сæ хъозæнттæ изæдтæ фæстун кодтонцæ, номерæн мемориалтæ син аразунцæ... Уæд мах, кæд нæхе рæстзæрдæ дзиллæбæл нийагæн, уæд цæмæн нигъгъос ан, цæмæй тæрсæн?..

Исаак НЬЮТОН (1643-1727), англисаг номдзуд ахургонд: «Кæд иннетæй уæлдай идарддæр уидтон, уæд уомæ гæсгæ, æма лæудтæн уæйугдæрти усхъитæбæл...»

Мадта нуриккон хецаудзийнади бæрзонддæр рауæнти бадгутæ дæр бæргæ æрбадтæнцæ уæхæн усхъитæбæл – советон доги агъазиау æнтæстдзийнæдтæбæл. Æма уордигæй кæд идæрдтæмæ ести уинунцæ, уæддæр айдагъдæр сæхе пайдайæн, сæхе уодæнцойнæ исонибон. Фидибæсти сагъæстæ ба сæ гъудий дæр нæ 'нцæ.

Омар ХАЙЯМ, рагонперсайнаг поэт: «Хуарздзийнадæй фудракæндæ куд нæ игуруй, уотæ фудракæндæй дæр хуарздзийнадæ нæ игуруй. Уой равзæрунæн ба нин лæвæрд æй адæймагон цæстингас...»

Кæд уотæ 'й, уæд мадта, Уæрæсейæй абони ка фæлледзæги 'й, унæн нæ Фидибæстæ агъазиау хуæртæ ку фæцæй, уæд еци хуæртæй цæмæн райгурдæнцæ еци гадзирахаттæй рацæугути фудракæндитæ, цæмæн сæмæ разиндтæй уойасæбæл фудæнхæ сæ Райгурæн бæстæмæ. Уогæ уæхæнттæн Райгурæн бæстæ дæр нæйис – фулдæр сайæни хæццæ син тæгæна кæми ниввæронцæ, е син исуй уæхæн...

АДЕМИ ЦÆСТÆ УИНАГÆДÆР ДÆЙ!..

ХИЦЦАГ ЦАРДМÆ ПАДДЗАХ ДÆР БÆЛЛУЙ!..

Æцæгæйдæр, алцæмæй æнхæст æма зæрдросх цардæй цæрун ба ке нæ фæндуй. Æма еци равгæй абони хайгин ка нæма 'й, унæй дæр кедæрти уæгæ нæ мæлуй, кадæртæ ба, ци ес, уобæл исарази уогæй, уойасæбæл си не 'руагæс кæнуй, исонибони сæ царди æхцæуæндæр æйивддзийнæдтæ æрцæудзæнæй, е.

Уомæн æвдесæн, фонд «Æхсæнадон цæстингас» æрæги уæрæсейæгти 'хсæн ци æрфарст исаразта, е. Куд уæмæ кæсуй, анзи æрдæг – анзи фæсте цардиуагæ Уæрæсей ци хузи райивдзæнæй æхе, зæгъгæ, ке ба фарстонцæ, уони дзæппитæ еумæйагæй рауадæнцæ мæнæ ауæхæн (проценттæй).

Куд уинæн, уотемæй æрфарст уæрæсейæгтæн се 'ртикаг хайæй минкъийдæр – 29% – сæ зæрдæ дарунцæ, анзи æрдæгмæ – анзмæ цардиуагæ фæххуæздæр уодзæнæй, уобæл. Сæрди ци æрфарст арæзт æрцудæй, уоми ба адæми цæстингас зингæ райгонддæр адтæй – сæ 36% æууæндтæнцæ, исонибони хуæздæр ке уодзæнæй, уобæл.

Уогæ уобæл ке не 'ууæндуй, æма уавæр фæфуддæр уодзæнæй, уотæ ка нийагъдæ, уони бæрцæ дæр фæмминкъийдæр æй (иссæй 17%; мартъий адтæй 28%, июни ба 18%).

Уой хæццæ алли æртикаг дæр (32%) куд нийагъдæ, уотемæй алцидæр байзайдзæнæй, нуртæккæ куд æй, уотемæй.

Уавæр кæд фæххуæздæр уодзæнæй, уæддæр рæхги нæ, фал æртæфондз анзей фæсте – уотæ æнгъæл æнцæ æрфарст адæми 42%, сæ 12% ба куд нийагъдæ, уотемæй фæллæгуздæр уодзæнæй, 25% ба неци æйивддзийнæдтæмæ æнгъæллæмæ кæсунцæ.

Цæгат Иристони «Берæсувæллонгин бийнанти Еугонд»-и разамонæг ДЗОБЛАТИ Альбина, хуарзауданæй ци сабийти барæвдудтонцæ, уони хæццæ.

АДÆМ КÆРÆДЗЕЙ НИФСÆЙ ÆНЦÆ ЦАРДГЪОН...

1 Раст зæгъгæй, битирадæ æмæ хуарзаудундзийнадæ æнхæст кæнун гъæуама еу бонбæл ма евгъуа – е гъæуама уа адæймагæн æ уоди еудадзугон домæн, рæстзæрдæ адæймаг æй æхæцæн гъæуама нимайæ æ цæргæ-цæрæнбæнтти æнæмæнгæ æнхæсткæнуйнаг ихæсбæл. Зæгъун гъæуй уой дæр, æма раст еци менеуæг нæ адæми уодигъæди фæлтæрæй-фæлтæрмæ цитгийнагæй бæрæг дардта æма нерæнгæ дæр даруй...

«Махмæ хуæруйнаг дзаумæуттæбæл не 'йивунцæ!»

Уой фæдбæл нæмæ æрæги дзубанди раудæй нæ республики адæмон финсæг Даурати Дамири хæццæ, æма мин ракодта еу хабар. Кæддæр ин еу кувди ци дзæбæх зæронд лæги фарсмæ бадгæ раудæй, е, фингæбæл берæ бæркæдтæ фæууингæй, æрмиста æ кæддæри мæгур сабийдогæ. Æ фиди мади туххæй мин мæнæ уæхæн цау радзурдта: – Тугъди размæ, 1933 анзи, дан, Уæрæсейæй ардæмæ ци адæм лигъдæй, уонæй еуэтæ бахъæрттæнцæ сауæнгæ Зинцъарæмæ дæр. Еу бон нин нæ дуар æрбахуаста еу силгоймаг, æ хæццæ æ дууæ борсær минкый биццеуи, уотемæй. Нæ фиди мадæмæ дзоруй, мæнæ дæуæн ка бæззуй, уæхæн рæсугъд фæсарæйнаг шарф нæмæ ес æма 'й хуаллагбæл æйивæн. Мæ нана сæ медæмæ æрбахудта, сæ рази син, уæд пецæй ке райиста, еци тæвд кæрдзин æрæвардта, гъосини

син уæрмæй æхсир исхаста... Ду ку фæуидтайсæ, етæ куд зудахуæрд кодтонцæ, уой!... Уæдмæ иннæ кæрдзин дæр къæйбæл æрæвардта, иуазгъæмæ бакастæй æма сæ сæ цæстингасæй балæдæрдтæй, ке нæма бафсастанцæ, уой дæр син сæ рази æрсаста. Фæллæбурдтонцæ бабæй имæ. Æртиккаг кæрдзин ба син уорс хæццæли батухта, уотæ син зæгъуй, кæрдзин хъæбæр хуайраг æй æма, дан, уин нур бал фагæ 'й, кенæдта уæ ревад ахсæнтæ ести кæндзæнæнцæ.

Иуазгъæтæ исистадæнцæ, силгоймаг нана æ гъæбеси æрбакодта, æ цæстисуггæ æ ростæбæл æруадæнцæ, уотемæй, еци дессаги рæсугъд шарф фингæбæл æрæвардта. Нана ин æй фæстæмæ æ кьохи фæссагта:

– Махмæ хуæруйнаг дзаумæуттæбæл не 'йивунцæ... Уобæл æнзтæ рацудæй. Тугъди фæсте бæнттæй еуеми нин фæссеуар кадæр нæ колдуар æрбахуаста. Æз имæ ракастæн. Бæрзонд борхелæ лæхъуæн афицери дарæси, æ рæубæл цалдæр хуæрзеуæги. Æз, дан, еухатт тæвдæ кæрдзин æма узал æхсирæй ке фæххинстайтæ, еци уруссаг биццеутæй еу дæн. Мæ нана æнæ фæхъхуритæ кодта, уæдта æ кьохи ци тухтон адтæй, уой райхалдта: рæсугъд гъолæнттæ сæрбæттæн си исиста, сауæнгæ, дан, æй Берлинæй ислæстæн, æхуæдæг ин æй æ сæрбæл æркодта. Гъæуама, дан, дæмæ мæ фазон æнсывæри хæццæ иссудайанæ, фал... Тугъди фæммард æй, Эльби билгæрон ин мæхе кьохтæй цирт искъахтон, æцæгæлон зæнхæ

иссæй е 'носон бунат...

Нур ба мæ нанай цæсти-суггæ е 'нцъулдтæ ростæбæл æргæр-гæр кодтонцæ...

Аци хабармæ гæсгæ мæ зæрдæбæл æрбалæудтæй, хестæртæй куд ес фегъосæн: раздæри, абонæй берæ тухстдæр рæстæугити адæм кæрæдзæбæл, дан, зингæ еузæрдиуондæр адтæнцæ, багъæуаги кæрæдзæ-мæн фæййагъаз кæнунбæл нæ аурстонцæ. Нур ба сæ дуртæ федар æхгæнун байдæдтонцæ, фиццаги хуæн сæмæ хеуонау нæбал бауайдзæнæ... Аци загъд, æвæдзи, бустæги раст нæй. Гъо, берæ цæмæйдæрти кæрæдзæ-мæн ниххæцæнтæ ан, кæрæдзæ-бæл уоййасæбæл æхцул нæбал ан... Фал е фиццаг бакасти æй, æцæгæй ба багъæуаги кæрæдзæй фарсмæ æрбалæууæн, тухст уавæри ка бахуай, ке рагъæ куд фæууй, уотæ фæййагъаз кæнуй. Уой дæр айдагъ хеуæнтæн нæ, фал æцæгæлæнттæн дæр, хъæбæр идæрдтæй нæмæ ка 'рбафудæй, уонæн дæр, нæ хуарздзийнадæн нин ескад исдзуап кæндзæнæнцæ, уобæл æгириддæр нæ гъуди кæнгæй. Уомæн æвдесæн – нæ дзиллæ мæнæ фæстаг рæстæугити До-нецки æма Лугански цæргутæн куд зæрдиагæй агъаз кæнунцæ е дæр, уæдта уордигæй нæмæ ка исæфтудæй, еци лигъдонтти куд зæрдиагæй исиуазæг кодтан, е дæр. Еци хабæрттæ игъустгонд æнцæ, фал си уæддæр еу цалдæрей кой ба ракæндзинан.

ЛИГЪД АДÆМÆН – ЗÆРДИАГ АГЪАЗ

Украинæ, Лугански æма До-нецки адæмон республикæтæй

лигъд адæмæй аци анз сæрди Цæгат Иристон ке исиуазæг кодта, уони нимæдзæ иссæй фондзæдæ адæймагæмæй фулдæр, се 'мбес – сувæллæнттæ. Арæзт син æрцудæй гъæугæ социалон уавæртæ: цæрæн бунæттæ, хуайраги продукттæ, уæледарæс, фиццаг æнæмæнгæ гъæугæ дзаумæуттæ дæр.

Фиццаг бæнттæй фæстæмæ сæ хæццæ косун байдæдтонцæ психологтæ, арæзт син цудæй фæллæдзæн æма социалон-культурон мадзæлттæ.

Скъоладзау кæстæртæн æвæстеуатæй арæзт æрцудæй ахур кæнуни фадуæттæ дæр. Республики спорти министрадид хъæппæресæй спорти гъудæмæ сæ гъос ка даруй, еци сувæллæнттæ тренировкитæ кæнун байдæдтонцæ Цæгат Иристони гимнастикон залти цæгатирстойнаг сувæллæнтти спортивон коллективти хæццæ. Уæлдай æргом здæхт цæуй, республикæмæ сæхе 'гъдауæй ка 'рцудæй, еци лигъд адæммæ. Уони нимæдзæ дæр иссæй цалдæр адæймагæй уæнгæ, цæрун райдæдтонцæ сæ зонгитæ æма хæстæгъутæмæ. Республики социалон агъазади Центри минæвæрттæ исбæрæг кæниунцæ рæстæгмæ æрцæугити адриетæ, сæ цардиуаги уавæртæ. Цæмæй гъæуагæ 'нцæ, циуавæр агъаз син бакæнун гъæуй, уой исбæрæг кæнгæй, гъæугæ агъазгонд син æрцæуйдæ.

Еугуруæресеуон акци «Мах ан еумæ»-йи фæлгæти республики арæзт æрцудæнцæ гуманитарон агъаз æмбурдгæнæн бунæттæ. Нæ республикæй гуманитарон агъаз раर्वистонцæ 284 тоннемай фулдæр. До-нецки адæмон республикæ æма Лугански адæмон республики цæргутæн Цæгат Иристонæй æрвист æрцудæй æртæсæдæ тоннемай фулдæр гуманитарон агъаз – еци гъуддæг исаразуни аллихузон паддзахадон ведомствити хæццæ архайдтонцæ ху-мæтæг граждæнтæ æма амалгъонтæ.

КÆСТÆРБÆЛ АУОДУН – УОДÆНЦОЙНÆ

Нæ рагфидтæлтæй нин байзадæй уæхæн загъд: «Кæстæрæй хестæрбæл устурдæр

ихæс ес!..» Æма й, æвæдзи, уотæ лæдæрун гъæуй, кæстæрæн æ сабийдоги уоййасæбæл æ бон неци фæууй æ карни хабæрттæ аразунæн, æма уомæй æнæгъæнæй дæр ихæсгин исуй хестæр, æ царди нæдтæбæл æй е гъæуама фæррæствæндаг кæна, цæмæй æ исонибон уа райдзаст æма æнтæстгин. Мæнмæ гæсгæ, уобæл дзорæг æй мæнæ аци таурæхъ дæр.

...Недзаманти нæ рагфидтæлтæ сæ æмзунд æма æмвæнди фæрци уоййасæбæл сæ хъаури адтæнцæ, æма син тухæгнæг тухæ нæ ирдта. Уæд бабæй сæмæ еууæхæни цидæр знаг лæборунтæ байдæдта, фал ин нæ рагфидтæлтæ уæхæн бæрзæйсæттæн нихкъуæрд равардонцæ, æма е уайтæккæ æ уавæр балæдæрдтæй, бафæдауæн, зæгъгæ, корун райдæдта. Ци минæвæртти æрбарвиста, етæ фæдауни гъуддæг арæзт ку 'рцудæй, уæд махонти бафарстонцæ:

– Мах дес кæнæн, уе 'нæ-басæттæ тухæбæл!.. Кæцæй уæмæ цæуй уойбæрцæ хъаураæ æма нифс?.. Басæттæн уин ку нæййес!..

– Нæ паддзах ни уотæ домуй, – адтæй сæ дзуап.

– Æма æ хæццæ фæмбæлæн, радзубанди кæнæн нæй-йес?

– Нуртæккæ хусгæ кæнуй. Ку райгъал уа, уæд, бæргæ, фал дзорæг нæ кæнуй.

– Уинун нин æй уæддæр фæккæнун кæнетæ, – ниллæудтæнцæ фæдаугутæ.

– Хуарз, – загътонцæ фусунтæ æма цæйбæрцæдæр рæстæги фæсте еу силгоймагæн ра-хæссун кодтонцæ æ нæуæгигурд биццеуи.

– Е æй нæ паддзах. Уой фæдæнбæл гъуди кæнгæй ан æнæбасæттæ, нифсгун. Е ни домуй æхе æма æ зæнхæ гъæуай кæнун...

Аци таурæхъ, куд тугъдон хабар, уотæ балæдæрæн ес. Фал æцæгæй ба е уой æвдесуй, æма нæ адæммæ фæлтæрæй-фæлтæрмæ тæккæ агъазуа-дæр гъуддæгбæл нимад цудæй кæстæртæбæл ауодун – уомæн æма етæ алкæмæн дæр æнцæ æ нифс, æ зæрдæдарæн, æ исонибон...

Цæгат Иристони рæстзæрдæ дзиллæ сæ гæнæнтæ æма ра-вгитæмæ гæсгæ агъаз кæнунцæ Донбасси цæргутæн æма сæрмагонд тугъдон операций архайæг уæрæсейæг æфсæддонтæн.

Цæгат Иристони Национ наулон киунугæдонæ æрæги арæзт æрцудæй Библий презентаци нæ маддæлон æвзагмæ тæлмацгондæй. Аци киунугæ бацæттæ кæнунбæл берæ рæстæги дæргъи æновудæй ка фæфæллойнæ кодта, еци исфæлдистадон къуари цуонгити исхуарзæнхæгин кодтонцæ нæ республики паддзахадон хуæрзæугутæй.

Юрий ЧАЙКА

Сергей МЕНЯЙЛОЙÆН равдист «Аргъауæнмæ над»-и туххæй дзоруй Национ музейи разамонæг ЦУЦИТИ Аслан.

«РАГОН АЛАНИ – КАВКАЗИ КИРИСТОНДЗИЙНАДИ ИГУРÆН...»

Уæхæн гъуди Уæрæсей Федераций Президентти æнхæстбаргин минæвар Цæгат-Кавказæг федералон округи Юрий Чайка баханхæ кодта, Аланибæл дзиуарæ бафтаунбæл 1100 анзи исæнхæсти фæдбæл æрæги Дзæуæгигъæуи ци сæрмагонд æмбурд арæзт æрцудæй, уомæ.

Æ загъдмæ гæсгæ, рагон Алайнаг паддзахадæ 'й, Кавкази зæнхæбæл киристондзийнадæ кæцæй парахат кодта, уæхæн игурæн рауæн. Æма арфиаг æй, абони аланти байзæддæгтæ сæ фидтæлти уодварни хæзнатæ ке гъæуай кæнунцæ, æуæрдиуонæй сæбæл æновуд æнцæ.

Æ гъудимæ гæсгæ:

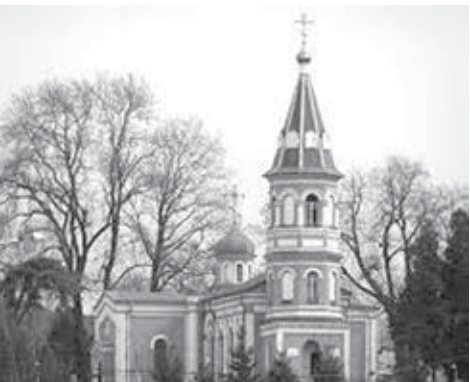
– Аланибæл дзиуарæ бафтауни 1100 анзи юбилей киристон æхсæнадæн устур ахедундзийнадæ кæмæн ес, уæхæн бæрæгбон æй. Алайнаг паддзахадæ политикæ фæрци æ зæнхæбæл райдæдта аргъауæнти арæзтадæ нæдзæмантæ. Уæд фæззиндтæнцæ рагон амайгутæ æма регионтæ ирæзтæнцæ, культурæ æма рохсади центри хузи.

Юрий Чайка ма баханхæ кодта, уотемæй Аланибæл дзиуарæ бафтауни 1100 анзей фæдбæл нисангонд кадгин мадзæлттæн сæ агъазиаудæртæбæл нимад цæунцæ рагон киристон объектти реставрацион куститæ, культурон-рохсæдон акцитæ, равдиститæ, графикон æма виде æрмæгутæ Аланти рагон паддзахадæ киристондзийнади историй туххæй.

Нæ республики Сæргълæууæг Сергей Меняйло еци æмбурди куд фегъосун кодта, уотемæй бæрæгбони кадæн нисангонд фондз æма инсæй мадзæлæмæй нуриуæнгæ æнхæстгонд æрцудæнцæ цуппæрдæс: анзи дæргъи никкидæр ма æнхæстгонд æрцæудзæнæнцæ иннæ еуæндæс мадзали дæр. Се 'хсæн: наулон конференцитæ, Национ музейи еудадзуг экспозицион равдиститæ аразун, уæдта нæ культурон бунтæмæ ка хауй, еци объекттæ реставраци кæнунæй гъуддæгутæ.

Уагъд æрцудæнцæ почти зæрдæбæлдарæн маркаæ, æфсæйнаг æхца.

Бæрæгбони мадзæлттæ арæзт æрцæудзæнæнцæ айдагъ Цæгат Иристони нæ, фал Мæсқуи, Санкт-Петербургæ æма нæ бæсти æндæр рауæнти дæр.

АРГЪАУÆНМÆ НАДБÆЛ ЦÆУГÆЙ – РÆСТВÆНДАГ!..

Аланибæл дзиуарæ бафтауни кадæн Цæгат Иристони Национ музейи арæзт æрцудæй къарти равдист «Аргъауæнмæ над».

Æ байгон кæнунæ мадзали архайдта нæ республики Сæргълæууæг Сергей Меняйло æма æ радзубандий куд баханхæ кодта, уотемæй Иристони зæнхæбæл цæрæг дзиллæ киристон дин ке райстонцæ, е иссæй агъазиау историон цау. Æма уой лæдæргæй, гъæуама бæрнонæй гъæуай кæнæн нæ адæми уодварни хæзнатæ, сæ бундорбæл аразæн нæ цардарæзти гъуддæгутæ:

– Уæрæсей Президент загъта ахсгаг гъуди: гъæуама нæ уедæгтæмæ раздæхæн. Нæ истори, не 'гъæуттæ, нæ цардиуагон фæткитæ ку æйивæн, уæд нæ исонибон ци бундортæбæл исаразæн ес, етæ нин фæсæфдзæнæнцæ... Уæрæсе æй берæнацион бæстæ, алли адæмихатт дæр бæрæг дарунцæ æ хуæдхуздзийнадæй. Аци равдист гъæуама фæстаг ма исуа, 24-25 сентябри фæсте дæр сæ гъæуама кæнæн республики дæр æма бæсти æндæр рауæнти дæр. Адæмæн гъæуама радзорæн нæ историй, рæсугъд культури, гъæздуг уодварни хæзнати туххæй.

Равдист ку байгон æй, уæд æрбацæуæг адæм æрзилдæнцæ залбæл, фæуидтонцæ равдисти хузтæ.

Фæуинæн си ес дууæсæдæ кустемæй фулдæр.

«АЛАЙНАГ КИУНУГÆДОНÆ» – ÆНОСТИ ÆЦÆГГАДИ ÆВДЕСÆН

Аланибæл дзиуарæ бафтауни 1100 анзи исæнхæсти фæдбæл ци берæ аллихузон мадзæлттæ нисангонд æрцудæй, уонæй еу адтæй сæрмагонд «Алайнаг киунугæдонæ» бацæттæ кæнун. Æма еци агъазиау гъуддаг æнтæстгинæй исæнхæст кæнун. Уой фæдбæл æрæги Цæгат Иристони Тæбæхсæути Балой номбæл паддзахадон академион театри арæзт æрцудæй цитгингæнæн мадзал. Уой игон кæнунæ рæстæг нæ республики Сæргълæууæг Сергей Меняйло æ радзубандий зæрдиагæй райарфæ кодта «Алайнаг киунугæдонæ» исаразгутæн æма загъта:

– Ауæхæн дессаги фæрæзнæ нæмæ ке фæззиндтæй, е ахсгаг гъуддаг æй, уомæн æма «Алайнаг киунугæдонæ»-йæн ес æгæрон агъазиау зонадон, рохситауæн, гъомбæладон ахедундзийнадæ. Киунугутæ 'нцæ аллихузон – наулон-популярон, наулон-æртасæн æма айивæдон. Етæ бæлвурдæй æвдесунцæ нæ райгурæн бæсти, нæ адæми цардарæзти евгъуд рæстæгутæ æнæмæнгæ зонуйнаг хабæрттæ æма цаутæ, киристон динæ ахедундзийнадæ не 'хсæнади, Иристон Уæрæсей хæццæ байеу кæнунæ гъуддаги. Киристон динæ фæрци Уæрæсе æма Иристони паддзахадæти медастæу рахастдзийнæдтæ æвæрд æрцудæй æностаемæ федерал-федардæр бундор. Æма махæн, абони цæрæг дзиллæн, нæ ихæс æй багъæуай кæнун æма байамонун нæ Фидибæсти истори, уой рæстдзийнадæ нæ кæстæртæн.

Сæрмагондæй байамонун гъæуи уой, æма аци ахсгаг гъуддаг арæзт æрцудæй нæ республики мухури æма дзиллон коммуникаци Комитет æма рауагъдадæ «Ир»-и хъæппæресæй. Зæгъун гъæуи уой дæр, æма «Алайнаг киунугæдонæ» ци æвддæс киунугемæй арæзт æй, уонæбæл ма рæхги бафтуйдзæнæй еума киунугæ, хуннуй «Моление о чаше», æ ниффинсæг æй Сæлбитти Тамерлан.

«Алайнаг киунугæдонæ»-и туххæй дзоргæй Алайнаг епископ Герасим загъта: – Аци киунугутæ 'нцæ уæлдай цæмæдесагдæр, уомæн æма син ес устур ахедундзийнадæ. Æвдесунцæ киристон динæ рохситауæн куст, æнцæ аллихузон финсугити хъæппæресæй финст. Гъулæггагæн, сæ тираж устур нæй, фал мæ зæрдæ дарун, тагъд рæстæги уой фæффулдæр кæнунбæл архайд ке 'рцæудзæнæй, уобæл.

Мадзали архайæг дзилли зæрдитæ сæ айивæдадæй барохс кодтонцæ Мариинæ театри Цæгат Иристони филиали артисттæ æма музыканттæ, республики Паддзахадон филармоний зæрдæгæнæг нæлгоймæгити къуар, Хонсар Иристонæй айивæди минæвæрттæ дæр бацæттæ

кодтонцæ кадгин бæрæгбони концертон программæ. Æвдист ма си æрцудæй «Алайнаг киунугæдонæ»-и алли киунуги туххæй дæр цубур кинонивтæ.

ЭРМИТАЖИ БÆНТТÆ – ИРИСТОНИ

Аланибæл дзиуарæ бафтауни 1100 анзей кадæн Цæгат Иристони арæзт æрцæудзæнæнцæ Уæрæсей Паддзахадон Эрмитажæ бæнттæ. Æ генералон директор Михаил Пиотровский уотæ зæгъуй:

– Хъæбæр зæрдæхцæуæнæй игон кæнæн Цæгат Иристони ауæхæн культурон æма рохситауæн мадзал – Эрмитажæ бæнттæ. Нæ музейæн Кавказ æй ахсгаг бунат, æма уой бавдесунæн ба нин заманай равгæ иссæнцæ, Аланибæл дзиуарæ бафтауни 1100 анзей фæдбæл ци берæ аллихузон мадзæлттæ арæзт цæуй, етæ – уонæми архайгæй байархайдзинан, Эрмитажæ ци æй, уой берæвæрсугæй республики дзиллæн бавдесунбæл.

Нæкæси, уой фæдбæл уодзæнæй, Михаил Пиотровский Цæгат Иристони Хетæкати Къостай номбæл паддзахадон университетти ЮНЕСКО-и зали 24 сентябри ци лекци бакæсдзæнæй, е дæр.

Программи сæйраг цау исуодзæнæй равдист «Алайнаг паддзахадæ хæзнатæ. Паддзахадон Эрмитажæ æмбурдгæндтæй». Æвдист си цæудзæнæй фондз экспонати, Аланий истори æма культури циртдзæвæнтæ. Рагондæр си æй хъазар авгин къос, сугъзæрийнæ цъарæй конд зайæгой-геометрион орнаменти хæццæ. Æвæрд æй дууæ фарсей 'хсæн.

Аци дзаумау нæ доги размæ III-II æнонти искодтонцæ мисийраг зæрингурдтæ, æртасгутæ ба 'й иссирдтонцæ Мæздæгмæ хæстæг. Баст æй сæрмафтаг зундгонд лæгти байвæруни æгъдауи хæццæ. Равдист искæндзæнæнцæ музейти æхсæн проект «Алайнаг паддзахадæ хæзнатæ»-и фæлгæти. Е байгон уодзæнæй аци анз, декабри, уæдмæ кæронмæ рахъæртдзæнæнцæ Аланибæл дзиуарæ бафтауни 1100 анзи исæнхæст уни фæдбæл нисангонд мадзæлттæ.

Национ музейи Эрмитажæ бæнтти кадæн кодзæнæй лекторий, паддзахадон музейи косгутæ лекцитæ бакæсдзæнæнцæ Эрмитажæ археологон æрмæг æма астæукаг æнонти хъумади хæццæ куд косунцæ, ирайнаг æвзæгтæбæл дзорæг кавказæг æма Астæукаг Азий адæмти бастдзийнæдти туххæй, рагон хъобайнаг, скифаг, сæрмафтаг, алайнаг культуритæ æма византийаг киристон коллекцити туххæй.

Сувæллæнттæн æма студенттæн Национ музейи бацæуни фадуат уодзæнæй нимæдзон фæрæзнити фæрци Эрмитажæ бахъæртунмæ, рагон хузæкæнуинади æма Юпитери залтæмæ бацæуæн. Формат 360-и фæрци фæуинæн уодзæнæй кинонивæ «Эрмитаж. Истории ранигъулд». Сæйраг роли си рагъазта Константин Хабенский.

Ке бафæндæуа, уонæн равдесдзæнæнцæ музейи агъазиау æмбурдгæндти туххæй кинонивæ.

Бæрæгбони мадзæлтти фæрци гъæуама Цæгат Иристон æма Паддзахадон Эрмитаж бафинсонцæ æмгустади бадзурд дæр.

Дæс æма æхсæзинсæй анзей размæ (1892 анзи) Дзæуæгигъæуи цæрæг ирæнттæ сæхе харзæй сахари хонсар-искæсæйнаг кæрони исаразтонцæ аргъауæнгонд. Исхудтонцæ 'й «Нæуæг дзиуарæ».

Чжан Чао, рагонкитайг зундилэг: «Æригон биццеу киунугутæ кæсуй, цума мэйгэмæ арф къагъдæй кæсуй, уой хузгън. Рæстæмбес кару лæг киунугутæ кæсуй, цума мэйгэмæ сæ тургъæй кæсуй, уой хузгън. Зæронд лæг киунугутæ кæсуй, цума дзатмабæл бадуй æма мэйгэй æ зæрдæ ирайуй, уой хузгън. Ка куд бæрзонддæр рауæн æй, уойгасæ арфдæр лæдæруй киунугути финститæ...»

Бекъойти Янæ

Светланæ Макаренко æма Иван Ковалев.

ЗОНУЙНАГ

ИСОНИБОНИ
ПЕНСИЕСГУТИ
УОДÆНЦОЙНÆН

Цæгат Иристони кустдæттæг организациæ аци anzi райдайæнæй нуриуæнгæ фæййагъаз кодтонцæ 115 адæймагемæн пенси райсуни туххæй гæгъæдитæ бацæттæ кæнуни гъуддаги. Еци адæймагæутæ ци организацити косунцæ, етæ бадзурдтæ исаразтонцæ Пенсион фонд æма кадрти служби хæццæ, гъæуайгонд ка цæуы, уæхæн бастдзийнади каналти фæрци æма бацæттæ кæнунцæ, пенсимæ рацæуни рæстæг кæмæн æрхъæртуй, уонæн гъæугæ гæгъæдитæ.

Уой хæццæ, пенсий рацæуинаг ка æй, уонæй алкедæр гъæуама рацау лæмбунæг æркъæса, индивидуалон лицевой хигъд ке хонунцæ, уой рафинститæмæ (Пенсион фонди кенæ паддзахадон лæггæдити сайтти хе къæбинети электронон хузи) æма аразий дзуап финстæй исаразун. Кæцидæр бæрæггæнæнтæ си ку нæ разиннонцæ, уæд уони ба Фонди специалисттæ сæхуæдтæ байагордзæнæнцæ, архивтæ æма организациæмæ домæн (запрос) барветгæй.

Абони уæнгæ нæ республики 402 кустдæттæг организаций Пенсион фонди хæццæ бадзурд исаразтонцæ электронон æмгустади туххæй æма уотемæй ардæмæ æрветунцæ косгутæн сæ пенси исниæн кæнуни фæдбæл гъæугæ гæгъæдитæ.

Пенсион фонди цæгатиристойнаг дæлхайадæ коруй нæ республики кустдæттæг организациæй, цæмæй бæрнондæрæй аци гъуддагмæ се 'ргом раздахонцæ æма фонди оргæнти хæццæ электронон бастдзийнади æмгуст кæнонцæ, сæ косгутæй пенсимæ ка цæудзæнæй, уони гæгъæдитæ рæвдзæ кæнуни гъуддаги.

Уæрæсей Пенсион фонди цæгатиристойнаг регионалон бастдзийнади телефонти номертæ: 8-800-600-03-71, 51-80-92 (косгæ бæнтти 9 сахаттемæй 18 сахаттæй уæнгæ, майрæнбони ба – 9 сахаттемæй 16 сахатти æма 45 минуттæй уæнгæ).

КЪНАТТАТИ Маринæ

СÆ ÆНОВУД ФÆЛЛОЙНÆ – АРФИАГ

Дессаги федауцæ мадзал æрæги арæст æрцудæй сахар Пятигорски – ами рахецæн æй Еугуруæрæсеуон ерис «Маддæлон æвзаг æма литератури хуæздæр ахургæнæг 2022 anzi» кæронбæттæни æркаст.

Уæлдай æхцæуæн ба нин е æй, æма хуæздæрбæл нимад æрцудæй Дзæуæгигъæуи Алайнаг гимназий ирон æвзаг æма литератури ахургæнæг Бекъойти Янæ. Уой туххæй ин Республикæ Цæгат Иристон-Аланий Сæргълæууæг Сергей Меньяло арфæ ракодта. Конкурси цитгин иуазугтæ иссæнцæ Уæрæсей Рохсади министр Сергей Кравцов, Паддзахадон Думи рохситауни комитети сæрдæр Ольгæ Казакова æма Хъæрæсе-Черкеси Республики разамонæг Рашид Темрезов.

Аци мадзали радзубанди кæнгæй Сергей Меньяло сæрмагондæй баханхæ кодта уой дæр, æма маддæлон æвзаг ке æй национ хелæдæрундзийнади бундор:

– Æнæ 'взаг æма культурæй нацийæн уæн нæйиес. Гъæуама сувæллæнттæ уарзонцæ æма зононцæ маддæлон æвзаг. Уæхæн конкурстæ гъæугæ 'нцæ, етæ 'вдесунцæ нæ бæсти бæрæнациондзийнадæ. Алли наци ба 'й тухгин æ агъазиау культурæй, æгъдæуттæй, маддæлон æвзагæй. Нæ еугурей ба байеу кодта уруссаг æвзаг. Мæ зæрдæ уин зæгъуй агъазиау æнтæстдзийнæдтæ.

Сергей Кравцов дæр æ радзубандий куд фæббæрæг кодта, уотемæй федералон æмвæзади ахсгагдæр ихæстæй еу æй маддæлон æвзагтæ ирæстбæл косун:

– Фиццаг хатт кæнæн маддæлон æвзаг æма литератури ахургæнугути конкурс. Гъæуама маддæлон æвзагæн, культурæн, æгъдæуттæн агъаз кæнæн.

Конкурси архайдонцæ Уæрæсей Федераций авд æма æртинсæй субъектемæй маддæлон æвзаги дæс æма инсæй ахургæнæги. Комкоммæ уагæй конкурстæ цудæнцæ Пятигорски. Фиццаг тур «Ахургæнæг – дæсни»-йи архайгутæ равдистонцæ сæ дæсниадæ, сæ арæхстдзийнадæ. Лауреаттæ иссæнцæ 17 адæймаги. Уой фæсте ахургæнугтæ «Къласи сахат»-и дзурдонцæ культурон традицитæ, истори æма культури циртдзæвæнтæбæл, этнокультурон берæвæрсугдзийнадæбæл æма æндæр ахсгаг фæззæлæнтæбæл.

Уæрæсей рохсади министради хъæпæресæй уæлæнхасæн ахуради профессионалон дæсниади Еугуруæрæсеуон конкурс «Мæ зæрдæ дæттун сабийтæн»-и кæронбæттæн мадзал арæст æрцудæй Красноярски. Цæгат Иристонæй си архайунцæ Дзæуæгигъæуи сувæллæнтти технопарк «Кванториум»-и ахургæнугтæ дуемæй: Светланæ Макаренко æма Иван Ковалев. Етæ иссæнцæ, конкурси федералон фæса-

уон фæлтæри уæлахездзаутæ: «Уæлæнхасæн ахуради æма техникон къабазæмæ æздахуни педагог» æма «Уæлæнхасæн ахуради профессион дебют»-и номинацити.

Еугуруæрæсеуон конкурс «Мæ зæрдæ дæттун сабийтæн»-и федералон фæсауон фæлтæри архайгутæ иссæнцæ 90 ахургæнæги 46 регионемæй, Уæрæсей Федераци æма Донецки адæмон республикæй. Кæронбæттæн архайд цæуы дууæ туремæй. Фиццаг тури архайгутæмæ кæсуй игон мастер-класс исаразун, «Уæлæнхасæн сувæллæнтти гъомбæлади нæуæг мадзæлттæй архайуни» темæбæл æма «Уæлæнхасæн ахуради сувæллæнтти курдиæттæ æма арæхстдзийнади ирæзтæн фуддæр гæнæнтæ аразуни» импровизацион конкурс бацæттæ кæнун.

Фиццаг тури хатдзæгтæмæ гæсгæ бæрæггонд цæудзæнæнцæ конкурси фараст лауреати, алли номинаций дæр уæлахездзаутæ. Номинацити уæлахездзаутæ идарддæр архайдзæнæнцæ дуккаг тури кæронбæттæн мадзали. Уоми ба рацæудзæнæнцæ аллихузон конкурсон фæлварæнтæ, профессион æмдзубанди Уæрæсей рохсади министради минæвари хæццæ, уомæй уæлдай ба ма ахургæнугтæн фадуат уодзæнæй нуриккон технологитæ, гъомбæладæ æма ахуради методикити фæлтæрддзийнадæ кæрæдзæмæн амонунæн дæр.

ХЕКЪИЛАТИ Маринæ

АДÆЙМАГÆН Æ ЛÆГИГЪÆДÆ ЛÆГÆВЗАРÆН ГЪУДДАГИ РАБÆРÆГ УЙ!..

ÆФСÆДДОН ИСУН УИ КЕ ФÆНДУЙ, ТАБУАФСИ...

Advertisement for military service by contract. Text: Мы не идём на компромиссы, когда Родина в опасности! Мы идём в Армию России! СЛУЖБА ПО КОНТРАКТУ. 8 (8672) 76-83-75. www.kpmp15.ru/contract2022

Цæгат Иристони æфсæддон комиссариадæ куд игъосун кæнуй, уотемæй Уæрæсей Федераций Гæрзефтонг тухтæмæ æмæ æфсæддон службæмæ есуй граждæнти контрактон бардзурд бафинсуни бундорбæл.

Ист цæунцæ граждæнтæ 18 анземæй 60 анзей уæнгæ, æнæнез æма психотерапевтон диспансери номхигъди ка нæй, тæрхонгонд кæмæн нæ адтæй, фæддонтæ кæмæн нæйиес, уæхæн адæймагæути.

Фист син цæудзæнæй 200000 мин соми æма урухдæргонд социалон пакет. Бацæуæн ес, ци рауæн цæретæ, уоми æфсæддон комиссариадæ, кенæдта, æфсæддонти контракт бафинсуни бун-

дорбæл кæми есунцæ, еци æвзарæн пунктæ. Бадзорæн ес телефонæй:

8 (8672) 25-68-92, 8 (8672) 76-83-75.

Контракт куд бафинсэн ес, контрактон служби граждæнтæн ци домæнтæ хауй, уой туххæй базонæн ес сæрмагонд тугъдон операций архайæги бæрæгуати (справочник).

Уоми ма базонæн ес, тугъдон архæйдтити ветерани æвдесæндæр куд ес, циуавæр агъазтæ син ес сæрмагонд операций архайгутæн Уæрæсей Федераций Президенти Указ №98-мæ гæсгæ (еугур сæрмагонд операций æфсæддон службæгæнугтæ æма категоритæн). Лæмбунæгдæр ма базонæн ес мæмæ аци сайтти «СО» http://sevostetia.

Page footer containing publication information for 'Digorae' newspaper, including address, contact details, and subscription information.